

Opdræt af ørred til Put & Take

af Jacob Bregnballe, Asnæs Fiskeopdræt

Opdræt af regnbueørreder til Put & Take starter med at man i vinterhalvåret afstryger moderfisk for æg og sæd, som blandes sammen for at opnå befrugtning. De befrugtede æg henligger nu i koldt vand i et par måneder inden de udklækker, og yngelen vokser op og når en vægt af ca. 300 g i løbet af det første år. Væksten afhænger meget af vandtemperaturen, men typisk vil en ørred fra et ferskvandsdambrug nå en størrelse af ca. 1 kg i løbet af 2 år. En ørred på 5 kg vil være 3 til 4 år gammel, mens endnu større fisk kan være helt op til 7-8 år gamle.

I saltvand vokser regnbueørreden betydeligt hurtigere, hvilket foruden gode ilt og temperaturforhold muligvis også kan skyldes en ændring i fiskens fysiologi når den "smager" saltvandet. Dog skal den helst være over 100 gram før den kan tåle saltvandet, men til gengæld vokser den til en størrelse omkring 1 kilo på 1 år, og 2-4 kilo i løbet af 2 år. Saltvandopdrættede ørreder mellem 5 og 10 kilo er typisk 3 år gamle, mens de meget store rekordfisk på over 10 kilo er over 4 år gamle.

Regnbueørreder opvokset i saltvand kaldes også "steelheads", (da.: stålhoveder) et tilnavn de har fået i deres hjemland USA på grund af deres meget sølvblanke udseende og de hårdt fightende egenskaber, de opnår under opholdet i saltvand.

Andre ørreder som bækørred, kildeørred, fjeldørred (også kaldet røding), samt ørredkrydsninger vokser langsommere end regnbueørreden, og de opnår heller ikke samme maksimumstørrelse. Som regel kræver disse andre ørredarter også mere plads, og de er i det hele taget sværere at opdrætte, idet de lettere stresses.

Den ægte laks (*Salmo salar*) er en af de sværeste at opdrætte indenfor familien af laksefisk, hvorunder også ørrederne hører. Laksen vokser som yngel op i ferskvand og bliver i en størrelse af 20 cm til en smolt, hvor den er klar til at blive sat ud i saltvand. Nu tager væksten for alvor fart, og i løbet af bare 2 år i saltvand kan laksen opnå en størrelse på over 10 kg. Laksen er af natur meget ømfindelig, og det er nødvendigt at fodring, vandtemperatur og lys nøje afpasses fiskens behov.

Nogle af de daglige opgaver som en fiskeopdrætter står overfor til er fodring af fisken, sortering, opsamling af eventuelt døde fisk, rensning af damme mv. Sygdomme kan være et problem, især hos yngelen som er meget følsom, og hvor der kan ske massedødsfald i løbet af nogle få dage. Når fisk holdes i rigt antal er risikoen for spredning af smitte selvfølgelig stor, således kan hudsnylterer, bakterier o.lign af og til blive et problem som må behandles. Afhængig af sygdommens natur kan der behandles ved at fisken bades i det behandlende stof eller der tilføres medicin gennem foderet i nogle få dage. For en stor dels vedkommende er man gået over til at forebygge i stedet for at helbrede, idet man i dag vaccinerer fisken mod sygdomme. Virus kan man desværre hverken behandle eller vaccinere imod, så har fisken fået virus må man tørlægge dambruget for at skille sig af med sygdommen.

Transport af fisken foregår i transportbassiner fyldt med vand, hvortil sættes ren ilt og/eller luft. Fiskene bliver altid sultet i nogle dage inden de transporteres, da vandet ellers bliver beskidt som følge af opgyldt foder eller ekskrementer. Hvis man sørger for at fiskene får nok ilt og transportvandet ikke er beskidt eller bliver for varmt kan man transportere fisk i over 24 timer ad gangen. Normalt dør der ikke fisk under transport, men det hænder der dør en enkelt fisk, større uheld er meget sjældne, men kan ske som følge af svigt i ilttilførslen.

Krydsning af laksefisk indenfor opdræt er velkendt, dels får man nogle nye farver og nuancer frem, dels kan man være heldig at opnå en stærkere og mere modstandsdygtig fisk. Det er dog ikke alle arter det kan lade sig gøre at krydse. Herunder er angivet nogle krydsninger, hvoraf det ses, at nogle er mere vellykkede end andre (hanfisken nævnes først):

Brøding (Fjeldørred x Kildeørred): Stærk og meget smuk fisk.
Tigerørred (Bækørred x Kildeørred): Traditionel og meget smuk krydsning
Sølvørred (Bækørred x Fjeldørred): Sjælden krydsning der er sølvfarvet
Lakse-Røding (Laks x Fjeldørred): Sjælden krydsning med begrænset overlevelse
Røding-Laks (Fjeldørred x Laks): Er det rene "kiks"
Regnbue-Laks (Regnbue x Laks): Bliver til "noget pjok"